

HET UNICA-CONGRES TE SALERNO

DOOR DRIES HENDRIKS

Nederlandse inzending stelde teleur

Het 27ste UNICA-congres met het 30ste UNICA-concours, dat plaats vond van 5 tot 16 september te Salerno (Italië) heeft, wat de Nederlandse inzending betreft, teleurstellende resultaten opgeleverd. Slechts één eervolle vermelding (en dat is maar nèt voldoende) kon mee naar huis genomen worden, terwijl een 15e plaats op de ranglijst van 20 landen nu ook bepaald niet iets is om trots op te zijn.

Geklasseerde landen:

1 Frankrijk	11 België
2 Finland	12 Denemarken
3 Oostenrijk	13 Canada
4 Spanje	14 Sovjet Unie
5 West Duitsland	15 Nederland
6 Tsjecho-Slowakije	16 Luxemburg
7 Zwitserland	17 Zweden
8 Portugal	18 Joegoslavië
9 Polen	19 Ierland
10 Italië	20 Zuid-Afrika

Die eervolle vermelding werd toegewezen aan de film: 'Tegen de regels' van de heer J. G. Ferwerda en dat dan waarschijnlijk méér om de inhoud (die in verband met de recente politieke situatie in Tsjecho-Slowakije goed in de markt lag) dan vanwege de vormgeving waaraan wel het één en ander schortte.

Het werd wéér duidelijk dat een film, die het in Nederland zo goed doet, voor het buitenland niet altijd geschikt blijkt te zijn. Vooral niet als zo'n film vrijwel volledig steunt op Nederlandse tekst en dialoog. De goed bedoelde poging (overigens: hulde voor de ijver!) om een deel van die tekst in het Engels over te zetten en de spelers op voor een goed begrip van het verhaal strategische plaatsen in het Engels te doen nasynchroniseren (voortreffelijk gedaan!) heeft weinig geholpen. De totaalindruk bleef in dit internationale verband te amateuristisch, het spel te zwak, de montage onvoldoende, het geheel te lang. Ook mag niet voor komen, dat mensen die teksten zeggen, die ernstig bedoeld zijn, deze beëindigen met een lachgrimas op het gezicht. Als de makers niet al te verliefd waren geweest op hun onderwerp en de film 8 tot 10 minuten hadden ingekort (dat is mogelijk), waarbij montagefouten hadden kunnen worden weggewerkt, dan had er minstens een bronzen, zo niet een zilveren medaille ingezet. Maar achteraf, zo zegt men, kijk je de hond onder de staart. Of met andere woorden: nakaarten heeft zo verduveld weinig zin! Laten we blij zijn, dat de heer Ferwerda zijn vermoedende massaregie toch nog beloofd heeft gekregen met het predicaat Eervol!

Een andere Nederlandse film die ook strandde op zijn Nederlandse tekst, was de film 'Autosuggestie' van Th. Ph. M. Jansen. Goed gesneden, vlot en natuurlijk spel, prima beeldkwaliteit. De tekst van de nieuwslezer voor de televisie kwam echter niet over en daarmee was het verband tussen het auto-ongeluk en het met een speelgoedautootje spelende jongetje volledig zoek. Als we aannemen dat de jury het wel begreep (wat ik overigens betwijfel), dan is men waarschijnlijk gevallen over de toech wel wat kaal aandoende plot. Een leuke film, maar in internationaal verband wat te simpel.

Wat verslagen onderging onze Nederlandse groep de projectie van Joop Pieëte's film 'Miroirs'. Was de hoop daarop gevestigd, halverwege al bleek, dat de film het niet zou doen. Het trucje van scherp/onscherp etc. kreeg opeens een andere dimensie dan destijds in Nederland. Bovendien bleek opeens, waar de fout lag: deze film heeft geen climax, ze gaat als een nachtkars uit. Ook het doorenmengen van reële en abstracte beelden zonder waarneembare samenhang, werkte beslist nadelig. Mooie fotografie, dat wel, maar niet méér. Pieëte had zijn reële beelden pas naar het einde toe in een toenemend tempo in abstracte moeten laten overgaan, waarbij hij nog meer had moeten letten op kleurcontinuïteit. Te donkere opnamen had hij moeten wegsnijden. Nu was de projectie daarbij helaas niet briljant, zodat de kleuren niet sprankelend genoeg overkwamen. Dat kan niet alleen aan de projector of het scherm hebben gelegen (ca 5 meter breed op een gewoon bioscoopdoek), want andere 16 mm (en ook 8 mm) films kwamen wél briljant door. Het geluidsvolume was ook te zacht. Muziek moet er bij zo'n film uitknallen. Tenslotte de film 'Ahoj' van de heer A. Gransbergen. Ook die viel als een baksteen. Een leuk idee, maar onvoldoende uitgewerkt. Ook filmtechnisch is er nogal wat op aan te merken. De film leek te snel geprojecteerd, maar dat bleek later bij de scènes die de werkelijkheid weergeven toch niet het geval te zijn.

Concluderend kan ik stellen dat, ook al zendt Nederland zijn 1e of 2e prijswinnaars in, internationale successen niet gegarandeerd zijn. Of het nu om clubwedstrijden, districtswedstrijden, Nova-wedstrijden of Unica-wedstrijden gaat, altijd is er sprake van een soort vergelijkingstest. Alleen het beste blijft over. Althans voor zover het mogelijk is om tot objectieve uitspraken te komen. Inzake dit Unica-concours was dat wat Nederland betreft geen punt van discussie. In vele andere gevallen m.i. wel!

Verschillende genres

Statistisch aangelegde lieden zullen nu gaarne nog enkele dingen willen weten. Welnu: In de categorie documentaire films waren 19 inzendingen, waarvan 10 eervol werden vermeld en slechts één een bronzen medaille verkreeg. Dat was de film 'Taboo' van de Oostenrijkse dr. E. Tschokl. Voor regelmatige congresgangers geen onbekende. Zilveren of gouden medailles werden tot mijn verbazing niet verleend. En dat niettegenstaande in deze groep — tegen de gewoonte in — vele zeer goede films vertoond werden.

In de categorie genre telden we 27 films; 7 films kregen een eervolle vermelding, 2 een bronzen, 3 een zilveren en 1 film een gouden medaille. Dus 13 bekroningen. Ik kom op deze en volgende bekroningen nog terug.

De groep scenariofilms (die wij met speelfilms zouden aanduiden) spande met 33 inzendingen wel de kroon. Merkwaardigerwijze kon het merendeel van deze films zonder meer naar de categorie 'genre' worden overgeheveld. De vraag rijst dan ook, of het instellen van een afzonderlijke groep scenariofilms nog wel zin heeft. Voor de landen wordt het nu een soort kansspel, een wikkelen en wegen in welke categorie een film het 't beste zal doen. Wel 14 films haalden in deze laatste groep een eervolle vermelding, 4 een bronzen medaille, terwijl er slechts 1 zilveren en 1 gouden medaille werd verleend. Het is onmiskenbaar een verbetering, dat de jury de laatste jaren wat zuiniger met de hoogste onderscheidingen is geworden. Al zouden wij zelf er nog wel een paar meer hebben verleend! Zestien landen zouden in de jury zitting nemen, ware het niet dat ik (die Nederland zou vertegenwoordigen) voor die eer heb bedankt. Ondanks het feit, dat ik, naar ik meen, in het Nova-bestuur duidelijk heb doen uitkomen alleen maar congresganger te willen zijn en geen enkele functie te zullen uitoefenen, stond ik toch op de lijst van juryleden. Daar mijn ervaring in Praag mij had geleerd, dat je in zo'n geval deel moet nemen aan zeer tijdrovende vergaderingen, nauwelijks gelegenheid krijgt om te eten en veel van het 'drum en dran' niet kunt meemaken, stond mijn weigering absoluut vast. Ik kon dit bovendien mijn vrouw en mijn vrienden niet aandoen. Het feit, dat ook nu de jury eindeloos heeft vergaderd, tot en met het slotbal toe, heeft mij gesterkt in mijn besluit. Dat daardoor door Nederland geen invloed op de uitslag kon worden uitgeoefend mag jammer zijn, maar wie in Nederland is in feite dankbaar voor de door afgevaardigden en juryleden opgeofferde tijd? Laten we eerlijk zijn: gezien de minieme belangstelling voor deze congressen . . . niemand!

Ja, die belangstelling. Waarom zijn er toch zo weinigen, die een dag of tien van hun vakantie aan zo'n filmcongres besteden? Het is toch beslist de moeite waard. De spanning van de wedstrijd, het genot van (toch wel) grote aantallen zeer goede films, de vele interessante uitstapjes en excursies, de contacten met velen uit andere landen, etc. Is het in Nederland zo'n dooie boel op filmgebied? Zijn wij zo 'provinciaal'?

Zien wij tegen de kosten op? Hoe het ook zij, 2500 filmamateurs zouden toch minstens een 25 congresgangers moeten kunnen opleveren.

Slechte organisatie

Nu eerst iets over het congres zelf. Op papier was alles wel in orde. Een keurig congresboekje, fleurige affiches en veel (toeristische) documentatie. Voor de rest klopte er niet veel. In organisatorisch opzicht bleken onze Italiaanse vrienden niet veel waard te zijn. Behalve de filmvoorstelling begon vrijwel niets op tijd. Verschillende programma-onderdelen lieten te wensen over. Folkloristische etentjes bleken alleen maar te bestaan uit het eten van de z.g. Pizza's. Een bezoek aan de nachtclub 'Africano' in Positano (bekend om zijn wervelende negershow) werd uitgerekend geplanned op een avond dat de dansgroep niet optrad. Tussen de filmvoorstellingen door en zelfs tijdens uitstapjes moesten de congresgangers zelf maar zien aan eten te komen. Informaties over de gang van zaken werden nauwelijks verstrekt. Zo kon het voorkomen dat congresgangers op avonden verschenen in gemakkelijk zittende vrijetijdskleding, waar stemmige kleding, wit overhemd en das toch wel gewenst was. De organisatoren verschenen (vooral na een siësta) vrijwel overal te laat op vergaderingen en bij excursies. En ga zo maar door. Bijzonder hinderlijk was ook, dat het congresbureau meestal werd bemand door mensen, die alleen maar Italiaans spraken. Als men geluk had, kon men daar met Frans terecht. Dat bleek al bij de inschrijving: men kon zoveel Engelse of Franse brieven schrijven als men wou, het antwoord kwam al even hardnekkig in het Italiaans! In feite was het dan ook een Italiaanse aangelegenheid. Dat bleek al direct in het begin: een week voor het Unica-congres was in Salerno het '21 Festival del Formato Ridotto' gehouden, een wedstrijd voor op 16 mm filmende beroepscineasten. Voor de prijsuitreiking op maandag 9 september werden ook de Unica-congresgangers uitgenodigd. Vermoedelijk voor zaalvulling, want zonder hen zou er nauwelijks iemand geweest zijn. Na afloop was er een cocktailparty ten stadhuize en een koud buffet met dansen in het casino. Doordat dit buffet bijzonder rijkelijk en zeer verzorgd was en de band uitstekend, was deze avond bepaald een van de meest geslaagde. Daar wij gasten waren had de Unica er echter part nog deel aan. In de kosten dan. Het koude buffet, dat later, op zondag 15 september, in het gebouw van de tennisclub in Cava dei Tirenini werd aangeboden was gewoon een lachertje. Wat kruimelkoekjes, enkele onsmakelijke toastjes en voor de liefhebbers (om te rillen!) zoete rijst met krenten na. De karaf rode wijn maakte echter weer wat goed. Schitterden de Italiaanse filmclubleden tijdens de filmprojecties (net als indertijd de Nederlanders in Amsterdam!) door hun afwezigheid, op bovenbedoelde avond waren ze kennelijk opgetrommeld om in vaak dure avondkleding (met Unica-leden in sportkleding — zie gebrek aan informatie boven) te genieten van een soort, op films geïnspireerde, verkleedpartij. Wie met va-

kantie in Italië is geweest, weet dat dit volk niet uitmunt in hoffelijkheid en vriendelijkheid. Ook nu weer. Men kon zijn stoel nog zo beleggen met shaws, tassen of andere eigendommen, zodra men zich even verwijderde was men zijn stoel kwijt! Nu moet men zich door deze, wat ongelukkige bijkomstigheden, niet van de wijs laten brengen. Er waren ook vele positieve zaken. Interessante excursies naar Paestum en Pompeji. Een schitterende tocht langs de kust met plaatsen als Positano, Minori, Maiori, Amalfi en Atrani en de in deze buurten gelegen Romeinse villa's met hun prachtig onderhouden tuinen. Ideale plaatsen om te fotograferen en te filmen. Onze Nederlandse groep bestond uit secretaris Dekker, de heer en mevrouw Tans, de heer en mevrouw Boiten, de heer Muller, mej. van Berckel, mijn vrouw en ik. Ik kan volstaan met te zeggen, dat wij het met elkaar bijzonder gezellig hebben gehad.

Opvallende films

Maar nu terug naar de films, waarvoor de lezer van 'Smalfilm' zich (naar mag worden verwacht) meer zal interesseren dan voor (niet bijgewoonde) festiviteiten. Het is natuurlijk niet doenlijk en het heeft ook geen zin al die geprojecteerde films op te sommen dan wel te bespreken. Als men ze niet gezien heeft, zegt dat allemaal zo weinig. Ik zal me dus beperken tot een enkele film en wat algemeenheden. De categorie documentaires was, zoals ik al stelde, ditmaal bijzonder interessant. Heel mooi was een Franse film over het vervaardigen van Berber-kleden 'Al Youm Kama El Ams', die wat mij betreft in plaats van een eervolle vermelding wel met brons bekroond had mogen worden. Ook heel kostelijk was de Spaanse film 'Instante' (eervolle vermelding), een sfeerbeeld van een klein stationnetje, dat slechts uit zijn dommel ontwaakt als een enkele, voorbijrazende, sneltrain wordt verwacht. De baanwachter stapt dan op zijn fiets en gevolgd door zijn hond gaat hij twee wissels overzetten. Als de trein voorbij is dommelt men weer verder. Wij vroegen ons af, wat er zou gebeuren als de man eens een leuke band kreeg... Zeer knap, maar veel te lang, was de Luxemburgse film 'Haut-Köningsbourg', dat de historie van dit kasteel aan de hand van het gebouw zelf, het interieur en schilderijen weergaf. Deze film werd niet bekroond. Begrijpelijk overigens. Eervol vermeld werd ook 'O Condado', een Portugese film, die de sloop van een oud schip in indringende beelden weergaf. In niet helemaal strak volgehouden subjectieve camerastandpunten brengt de kapitein nog een laatste bezoek. Verrassend was het shot, waarbij het gezicht van deze gezagvoerder te zien kwam in een gebarsten spiegel. Modern van opzet was de Zweedse film 'Une Vision', geïnspireerd op de Beatlefilms. Truc-technisch knap camera-werk. Ook buitendien fris en gedurfd (eervolle vermelding). De Sovjet-Unie kwam met een zeer stuntelige en in de slechte zin van het woord 'amateuristische' film over een aquarium. Onbegrijpelijk dat men zo iets inzendt! Tot zover dit genre, waarvan nog wel meer goede films vermeldenswaard zijn.

Het is mij niet duidelijk geworden, waarom men hier zo stiefmoederlijk met de prijzen is geweest.

De fantasie-films (categorie genre) weken in opzet niet zoveel af van de aan het slot geprojecteerde scenario-films (speelfilms). Als altijd echter een categorie waar je instopt, wat je elders niet kwijt kunt. Toch zie je altijd weer met spanning naar deze projectie uit. Omdat je hier de meeste experimentele of oorspronkelijke produkten kunt verwachten. Als altijd ook word je daarin wat teleurgesteld.

Een gouden medaille verwierf de Zwitserse film 'Zirkus', die filmbeelden van een circusvoorstelling dienovereenkomstig verbond door bijzonder geestige en knappe tekenfilmbeelden. Naar mijn smaak toch wat te lang. Ook de beelden uit het circus lieten soms te wensen over. Dan had ik die gouden medaille liever gegund aan de voortreffelijke Spaanse tekenfilm 'Maternasis'. In zeer knappe ('tekenen is weglaten') en artistiek hoogstaande tekeningen, werden op geestige wijze de problemen geschetst die een vrouw heeft als ze bezig is moeder te worden (zilveren medaille). Zilveren medailles verwierven verder de Finse film 'Afrodite', ook een originele tekenfilm in voortreffelijke kleuren, en de Portugese 'E O Tempo Parou', welke enig denkwerk vergde. Het ging hierbij om geliefden, wier verhouding door de gemeenschap kennelijk niet wordt geaccepteerd. Dat wordt dan geymboliseerd door een groep in een straat opgestelde, gedrochtelijke, etalagepoppen, die het paar de weg versperren. Zeer macaber van uitwerking.

De bronzen medailles gingen naar de Westduitse film 'Der Tagliche Tag' en de Franse film 'Aura'. De eerste tot mijn stomme verbazing (ik gaf een 3), daar ik dit een waarde-loze tekenfilm vond, die in een soort primitieve animatie de sleur van elke dag poogde weer te geven. De tweede (van mij een 7) was wel iets pretentius, maar toch van zeer goed gehalte. Het ging om de visioenen van een stervende (op een operatietafel), die zijn leven aan zich voorbij ziet gaan: jeugd, vrouw, paren, kind, werk, etc. Grotendeels in een subjectieve camera positie. De paringsscènes waren gedurfd doch ingetogen en aanvaardbaar. Alleen Fransen zijn m.i. hiertoe in staat. Naast vele films die onder de maat waren, ook vele zeer goede. Teveel echter om hier nader te bespreken. Tenslotte: kom zelf en zie....

En dan tot slot de scenariofilms. Zoals ik al zei, er waren films onder die zonder meer naar de vorige categorie konden worden overgebracht. Maar ja.... De enige gouden medaille ging naar 'Rien a Louer' een met esprit gebrachte Franse 'vrij-film', die ik zelf overigens geen goud gegeven zou hebben vanwege het net iets teveel en net iets te lang. Het is wel een kostelijk verhaal van een jonge man en een jonge vrouw die in een deux-chevaux'tje een vrije partijtje opzetten, maar in dit voornemen steeds worden gestoord. Als er nergens een kamer te huren blijkt, wordt het voornemen tenslotte in een parkeergarage gerealiseerd. De wijze waarop dit 'geknoei in een te klein autootje' in beeld is gebracht is voor-

treffelijk. Het slot, waarbij het wagentje van de helling af de garage uitrijdt, in paniek gevolgd door de vrijer in onderbroek, is helaas te gechargeerd en niet overtuigend genoeg.

De Westduitse film 'Aiguzes' kreeg een zilveren medaille. Het verhaal speelt zich af in een Frans dorp, waarbij vele dorplingen moeten zijn ingeschakeld. Men vraagt zich met verbazing af hoe de maker dat heeft klaar gespeeld. Het gaat hier om een jongeman die in zijn geboortedorp terugkeert, waar hij (voordat hij elders is getrouwd) een verhouding heeft gehad met een meisje. Er volgt opnieuw een korte romance, hetgeen de vader niet zint. Hij mobiliseert de dorpsgemeenschap, welke in een dreigende slotscène de jongeman zal gaan verjagen. Een qua spel, regie en fotografie echte 'vakfilm'.

Bronzen medailles kregen 'Perpetuum Mobile' (Oostenrijk), 'TV e kamp' (Denemarken), 'Elle' (Polen) en 'Etude' (Tsjecho-Slowakije). 'Perpetuum Mobile' gaf een kostelijke persiflage van een jury, die 'gebukt' als ze gaat onder haar taak, bij een psychiater terecht komt. Geweldig goed spel. 'TV e kamp' was, hoewel naar inhoud niet helemaal origineel, een kostelijke verfilming van een verloofd stel, waarbij de man alleen maar belangstelling heeft voor de uitzending van een voetbalwedstrijd, ondanks het

feit dat de vrouw verwoede pogingen doet zijn aandacht te trekken. Als dat uiteindelijk naakt zelfs niet lukt, verschijnt ze in voetbalkleding en pas dan boekt ze succes. 'Elle' bleek een qua vormgeving modern opgezette, maar toch te trage, film. Een vrouw, die een kind verwacht, mijmert over het begin van haar omgang met haar man, ziet het kind in gedachte opgroeien, in een oorlog sneuvelen en vraagt zich dan (kennelijk) af waar het kinderen krijgen goed voor is.... M.i. geen bronzen medaille waard. 'Etude', in feite een genre-film, deed ook wat simpel aan. Toch wel poëtisch van vormgeving, waarbij een meisje met een bal in een bos het onderwerp is. Het grappige in deze film was de bal (met stippen), die in de bosbeek tot leven komt (onder water duikt, knipoogt, enz.).

Tenslotte wil ik nog één film uit de serie eervolle vermeldingen bespreken, omdat ik die zelf hoog gewaardeerd had en omdat die m.i. zeker een zilveren, zo niet een gouden medaille verdiend had. Dat was de film 'La Nosa' uit Spanje. Steengoed van sfeer, beeldtechniek, kleur en spel. Ook de inhoud was bijzonder goed. Twee mannen, waarvan een met een gitaar, slepen zich voort door een woestijnachtig landschap. Ze zijn zo uitgeput, dat dan weer de een, dan weer de ander zijn partner bespringt, zich aan hem vastklampt en zich

laat voortdragen. De geluidsillustratie van elektronische muziek (kennelijk hiervoor gecomponeerd) is van een indringende kwaliteit. Als uiteindelijk de jongste man zich van de oudere ontdoet, door hem in een ravijn te gooien, kan hij toch niet meer alleen voortgaan. Hij keert naar het lijk terug met de bedoeling het toch verder te slepen. Dan blijkt het lijk verdwenen en de vraag is, of die oudere figuur er ooit is geweest. De symbolische interpretatie van deze film? M.i. de mens, eenzaam als hij is, zichzelf op deze aarde als een last voortslepend.

Nog een paar opmerkingen over de projectie. Die liet zeer te wensen over. Domme fouten zoals het aankondigen van Oost-Duitsland in plaats van West-Duitsland, iedere keer weer, geknoei met het geluid (soms in het geheel niet hoorbaar, vaak met geruis en meestal te zwak), onvoldoende lichtsterke projector voor 8 mm (te grote afstand, te grote scherm breedte), beeldkader, onscherpte, te strakke filmlussen, waardoor trillende beelden en noem maar op. En dat, terwijl trots werd aangekondigd dat de projectie in handen was van vakmensen.

Organisatorisch verwachten we meer van Luxemburg en Tunesië, welke landen ons nu al voor 1969 en 1970 een compleet congresprogramma overhandigden. ■